

Quickscan flora en fauna

Katenhorstweg 10C en 12, Hellendoorn

Quickscan flora en fauna

Katenhorstweg 10C en 12, Hellendoorn

Definitief

Opdrachtgever

Fam. Raamsteeboers
Katenhorstweg 10c
7447 RL Hellendoorn

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Postbus 53
7470 AB Goor
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 33 15
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 4002.2
Datum: 29-10-2012
Projectleider: G. Brouwer
Opgesteld: S. Boekhout
Gecontroleerd: R. Heins

© Eelerwoude 2012, niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming van Eelerwoude bv.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrucken.

INHOUD

1	INLEIDING	5
2	GEBIEDSKARAKTERISTIEK	7
2.1	Huidige situatie.....	7
2.2	Toekomstige situatie	7
3	NATUURWETGEVING	8
3.1	Flora- en faunawet beschermt flora en fauna.....	8
3.2	Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998.....	9
3.3	Ecologische Hoofdstructuur.....	9
4	METHODE	10
4.1	Bureauonderzoek.....	10
4.2	Veldbezoek	10
5	BESCHERMDE SOORTEN EN EFFECTEN	11
5.1	Planten.....	11
5.2	Zoogdieren.....	11
5.3	Vogels.....	13
5.4	Amfibieën.....	15
5.5	Reptielen.....	15
5.6	Vissen.....	16
5.7	Ongewervelden.....	16
6	CONCLUSIE EN VERVOLG	17
6.1	Licht beschermde soorten	17
6.2	Zwaarder beschermde soorten	17
6.3	Broedvogels.....	17
6.4	Voorgenomen ontwikkelingen kunnen doorgang vinden.....	18
6.5	Advies: realisatie nieuwe nesten huiszwaluw	18
6.6	Geldigheid onderzoek.....	18
	LITERATUURLIJST	20
	BIJLAGE 1 FLORA- EN FAUNAWET	21

Figuur 1. Te slopen en te realiseren bebouwing op de locaties Katenhorstweg 10c en 12 te Hellendoorn.

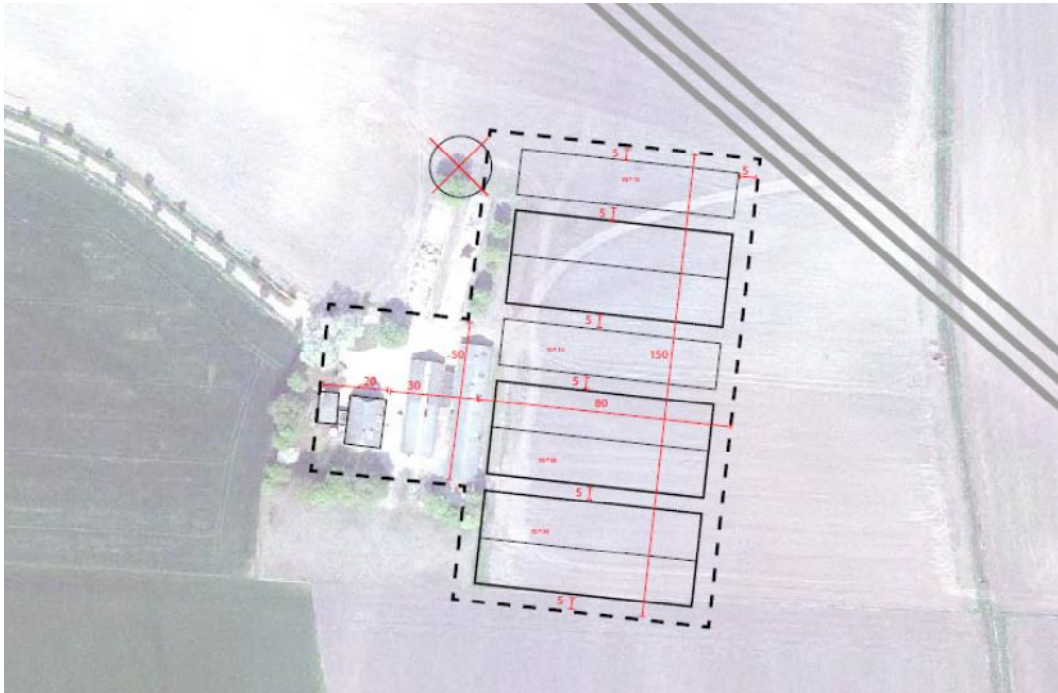
1

INLEIDING

De familie Raamsteeboers heeft voornemens om het melkveebedrijf aan de Katenhorstweg 12 te verplaatsen naar de Katenhorstweg 10c in Hellendoorn. De familie runt haar melkveebedrijf sinds 2004 aan de Katenhorstweg 12 te Hellendoorn. De familie woont aan de Katenhorstweg 10c, op enige afstand van het melkveebedrijf. De familie wil het bedrijf, met het oog gericht op de toekomst, graag uitbreiden aan de Katenhorstweg 10c.

In verband met de voorgenomen ontwikkelingen in de plangebieden (sloop en nieuwbouw) is een toetsing van de plannen noodzakelijk aan de natuurwetgeving. Een eerste stap is een quickscan flora en fauna. Dit onderzoek richt zich op het verkrijgen van een geïnformeerd beeld van de mogelijke consequenties vanuit de natuurwetgeving en -beleid. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

Onlangs is in de plangebieden de quickscan uitgevoerd. In dit rapport worden de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd en getoetst aan de natuurwetgeving. Zie figuur 1 voor de ligging van de locaties.

Figuur 2a. Voorlopig inrichtingsvoorstel van de locatie Katenhorstweg 10c. De landschappelijk inpassing is nog in ontwerp.

Figuur 2b. De voorlopige inrichtingsschets van de locatie Katenhorstweg 12. De exacte positionering van de woningbouwkavels wordt in verband met de verkoopbaarheid niet vastgelegd.

2

GEBIEDSKARAKTERISTIEK

2.1 Huidige situatie

De locaties, Katenhorst 10c en 12, zijn in het buitengebied gelegen van Hellendoorn en liggen ten oosten van de Regge. Op beide locaties zijn (landschapsontsierende) bedrijfsgebouwen aanwezig. Op de locatie Katenhorstweg 10c is 787 m² aan bedrijfsgebouwen aanwezig (inclusief kelders) en op de locatie Katenhorstweg 12 2.568 m². De locatie Katenhorstweg 12 is gelegen tegen de Ecologische Hoofdstructuur en ligt in een natte laagte. Op deze locatie is milieuruimte voor 192 melk- en kalfkoeien en 50 stuks jongvee. Er worden in de huidige situatie 80 melkkoeien gemolken. Op de locatie Katenhorstweg 10c is er een vergunning voor het houden van 535 vleesvarkens, maar wordt er in de huidige situatie niet actief geboerd en aanwezige stallen worden deels gebruikt als opslag voor stro ed. Op beide locatie is weinig beplanting aanwezig en is veel erfverharding aanwezig. Beide locaties en de omgeving worden beperkt verlicht door enkele lantaarns.

2.2 Toekomstige situatie

Op beide locaties worden de schuren, silo's, het mestbassin en erfverharding verwijderd. In totaal worden 3 kavels voor woningen en een bedrijfswoning gerealiseerd. Het voornemen is deze kavels, alsmede de bedrijfswoning, te situeren op de Katenhorstweg 12. Op de locatie Katenhorstweg 12 worden de agrarische activiteiten volledig gestaakt. De te ontwikkelen kavels worden landschappelijk ingepast. Op de locatie 10c komt de nieuwe bedrijfslocatie. (Zie figuur 2a en 2b).

Het onderzoek heeft zich gericht op de te slopen gebouwen en de nieuwbouwlocaties, de erven Katenhorstweg 10c en 12. In de nieuwe situatie zal verlichting mogelijk in beperkte mate toenemen.

3

NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd.

3.1 Flora- en faunawet beschermt flora en fauna

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet van toepassing. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in de plangebieden. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en daarom is geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft het “Wierdense Veld”. Dit Natura 2000-gebied ligt op meer dan 3 kilometer afstand. Ten tijde van het schrijven van dit rapport wordt een vergunning Natuurbeschermingswet 1998 aangevraagd bij de provincie. In dit kader heeft reeds een Natuurbeschermingswet 1998-toetsing plaatsgevonden. Dit rapport gaat hier derhalve niet verder op in.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies) uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van de EHS geldt het ‘nee, tenzij’- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen noodzakelijk) een toetsing in het kader van de EHS uit te voeren.

De locatie Katenhorstweg 12 is gelegen tegen de EHS aan en ligt in een natte laagte. Katenhorstweg 10c ligt op korte afstand van de EHS. De familie Raamsteeboers is in contact getreden met de Provincie Overijssel om de mogelijkheden van de bedrijfsverplaatsing te onderzoeken. Uiteindelijk is door de familie Raamsteeboers verzocht 18,3 hectare van hun eigendommen op te nemen in de begrenzing van het Natuurgebiedsplan Overijssel en draagt hierbij bij aan de ontwikkeling binnen de EHS. De provincie is akkoord gegaan met dit verzoek. Daarnaast maakt de bedrijfsverplaatsing natuurontwikkeling binnen het Reggedal mogelijk over een lengte van 1500 meter langs de Regge en draagt bij aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water. Natuurontwikkeling maakt hierdoor de bedrijfsverplaatsing mogelijk en levert een meerwaarde op voor landschap, natuur, water en recreatief medegebruik. Nadere toetsing in het kader van de EHS is niet noodzakelijk.

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en een quickscan flora en fauna.

4.1 Bureauonderzoek

Landelijke, provinciale en gemeentelijke verspreidingsinformatie zijn, indien aanwezig, geraadpleegd met betrekking tot planten, dagvlinders, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren, zoals verspreidingsatlassen en websites als www.waarneming.nl en www.telmee.nl. De landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op de plangebieden. Waarnemingen die gemeld zijn op websites zijn vaak tot de exacte locatie te herleiden. Een groot aantal amateurs en professionals zetten op deze websites hun natuurwaarnemingen. De site wordt gecontroleerd door een validatiecommissie. Soortwaarnemingen via deze bron zijn redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kan het een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarnemingen zijn, in tegenstelling tot atlassen, vaak tot op de exacte locatie te herleiden.

4.2 Veldbezoek

Om een beeld te krijgen van de aanwezigheid van (sporen van) beschermde planten- en diersoorten is in de plangebieden een quickscan uitgevoerd. Dit eenmalige veldbezoek op dinsdag 20 juni 2012 was verkennend van aard, waarbij aan de hand van de aanwezige terreintypen het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten is bepaald. Het veldbezoek is door mevr. S. Boekhout, ecologisch adviseur bij Eelerwoude, uitgevoerd bij droog weer, lichte bewolking, zwak tot matige windkracht en een temperatuur van 15°C.

5

BESCHERMDE SOORTEN EN EFFECTEN

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen of te verwachten. Gelet op de aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van de plangebieden is het niet waarschijnlijk dat binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (zwaarder) beschermde plantensoorten voorkomen.

Effecten en ontheffing

In de plangebieden zijn geen strikt beschermde plantensoorten aangetroffen. Beschermde soorten worden op basis van de aangetroffen biotopen (o.a. veel verharding) niet verwacht, omdat geschikte groeiplaatsen voor beschermde soorten ontbreken.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde voor beschermde flora.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

De plangebieden zijn tijdens het veldbezoek beoordeeld of de gebieden geschikt zijn voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. Op basis van de actuele verspreiding van vleermuizen en de gebiedssituatie kunnen de volgende soorten in de plangebieden verwacht worden: gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Daarnaast kunnen ook andere soorten in de omgeving voorkomen als baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaats

De te slopen gebouwen op beide locaties zijn beoordeeld op hun geschiktheid als verblijfplaats voor vleermuizen. Vleermuizen kunnen verblijfplaatsen in gebouwen en/of bomen hebben. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouwbewonend. Soorten als rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boombewonend. De gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen.

Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen. De te slopen gebouwen in de plangebieden worden ongeschikt geacht als verblijfplaats voor vleermuizen. Aanwezige gebouwen bevatten geen potentiële ruimtes in o.a. het dak of door het ontbreken van spouwmuren en/of bieden niet de juiste microklimatologische omstandigheden door aanwezigheid van o.a. tocht.

Foerageergebied en vliegroute

Er wordt niet verwacht dat de plangebieden dienst doet als belangrijke vliegroute en/of foerageergebied. Op de erven is weinig beplanting aanwezig en in de omgeving zijn weinig tot geen begeleidende elementen aanwezig, waardoor met name locatie 10c een geïsoleerde ligging heeft. De locatie aan de Katenhorstweg 12 ligt minder geïsoleerd doordat deze dicht bij de Regge en groenstructuren is gelegen en daarmee beter overbrugbaar voor vleermuizen. Op beide locaties worden kleine aantallen verwacht van foeragerende en passerende vleermuizen.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving) is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen dient te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen zijn geen negatieve effecten te verwachten op de aanwezige vleermuizen. De te slopen gebouwen binnen de plangebieden hebben geen potentie als verblijfplaatsen. Daarnaast worden geen belangrijke foerageergebieden of vliegroutes verwacht.

Het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet of het uitvoeren van nader onderzoek is voor beschermde vleermuizen niet aan de orde.

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

In en rondom de plangebieden kunnen algemene zoogdieren van de tabel 1 van de Flora- en faunawet voorkomen zoals bunzing, egel, hermelijn, konijn, huisspitsmuis en vos.

In de omgeving komen diverse zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren voor als eekhoorn en steenmarter (beide tabel 2-soorten). Door de ongeschiktheid van de plangebieden worden geen verblijfplaatsen in de plangebieden verwacht en/of zijn geen verblijfplaatsen of sporen van deze of andere zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen. Mogelijk wordt de plangebieden en omgeving door steenmarter wel gebruikt als foerageergebied of voor migratie tussen verschillende leefgebieden.

Andere zwaar(der) beschermde grondgebonden zoogdiersoorten (tabel 3-soorten; o.a. veldspitsmuis en das) worden niet in de plangebieden verwacht vanwege het ongeschikte biotoop en/of het bekende verspreidingsgebied van de soorten.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Wel is ook op deze groep de zorgplicht van toepassing (bijlage 1).

Steenmarter kan van de plangebieden gebruik maken als onderdeel van zijn leefgebied. In de plangebieden zijn echter geen sporen of verblijfplaatsen aangetroffen. Andere zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren worden niet verwacht binnen de plangebieden door het ongeschikte biotoop en/of bekende verspreidingsgebied. Negatieve effecten op zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren worden niet verwacht.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde voor beschermde grondgebonden zoogdieren.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Broedvogels algemeen en categorie 5¹

De aangetroffen vogels in en direct rondom de plangebieden vallen onder de groep van algemene broedvogels. Het gaat om soorten als houtduif, huiszwaluw, koolmees, merel, pimpelmees en vink. Mogelijk dat deze soorten ook in of in de directe omgeving van de plangebieden broeden. Van huiszwaluw zijn meerdere nestlocaties aanwezig. Huiszwaluw, koolmees en pimpelmees vallen onder categorie 5 van de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'. In onderstaande kader wordt de definitie 'categorie 5-soorten' verder toegelicht.

Categorie 5-soorten

In de sinds augustus 2009 geldende 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn een aantal vogelsoorten opgenomen als categorie 5-soort. Deze categorie 5-soorten betreft een groep van broedvogelsoorten die vaak terugkeert naar de plaats waar ze hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats door bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen verloren is gegaan, uit te wijken naar andere locaties in de omgeving. Nesten van deze soorten zijn niet beschermd buiten het broedseizoen, maar vragen wel extra aandacht. Indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat verantwoorden zijn deze nesten namelijk wel jaarrond beschermd.

¹ Zie Bijlage 1 voor een nadere toelichting op de verschillende categorieën bij de bescherming van broedvogels

Categorie 1 tot en met 4¹

In de plangebieden zijn geen sporen of verblijfplaatsen aangetroffen van vogels waarvan de vaste rust- en verblijfplaats jaarrond beschermd is. Mogelijk dat wel de omgeving van de locaties gebruikt wordt als foerageergebied van jaarrondsoorten als buizerd en kerkuil.

Effecten en ontheffing

Broedvogels algemeen

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedende vogels worden verstoord. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar. De genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

Categorie 5

In de plangebieden zijn een klein aantal soorten aanwezig en te verwachten welke vallen onder categorie 5 van de lijst jaarrond beschermde vogelnesten. In deze situatie gaat het ondermeer om huiszwaluw, koolmees en pimpelmees. Ten behoeve van de herinrichting zal mogelijk potentieel broedbiotoop verdwijnen, maar komt ook in de omgeving weer potentieel leefgebied ervoor terug. Daarnaast blijft in de omgeving van de plangebieden voldoende potentieel geschikt leefgebied voor deze soorten aanwezig. Van negatieve effecten die vragen om mitigerende of compenserende maatregelen voor categorie 5-soorten is daarom geen sprake. Wel wordt geadviseerd nieuwe verblijfplaatsen te realiseren voor huiszwaluw.

Advies: realisatie nieuwe verblijfplaatsen huiszwaluw

Huiszwaluw is in Nederland een echte cultuurvolger. De soort maakt zijn nest aan huizen en andere gebouwen. Het nest wordt in een komvorm gemaakt van klei en zand, waarbij aan de bovenzijde een invliegopening aanwezig is. Van april / mei tot september / oktober verblijven deze trekvogels in Nederland, de winter wordt in Tropisch en Zuidelijk Afrika doorgebracht. De soort eet enorme hoeveelheden vliegende insecten, hierbij komt hun wendbaarheid in de lucht goed van pas.

Geadviseerd wordt om in de toekomstige situatie kunstnesten voor huiszwaluw aan te bieden. Dit is echter geen verplichting vanuit de Flora- en faunawet, maar een advies. Het is zeer moeilijk een betrouwbaar beeld te krijgen van de stand van huiszwaluwen, en de ontwikkelingen die deze soort doormaakt. Vogelbescherming geeft aan dat sinds 1970 huiszwaluw in zowel Nederland en België sterk afneemt. De redenen hiervoor zijn niet geheel duidelijk, maar mogelijk spelen de vernetting van boerenerven, aanwezigheid van minder geschikt nestmateriaal, de moderne bouwmethode, en renovaties hierbij een rol. Door het aanbieden van kunstnesten wordt huiszwaluw hierbij geholpen. Het plaatsen van kunstnesten kan vrij eenvoudig onder de dakgoot of oversteek tegen de muur worden vastgeschroefd en zijn over het algemeen op een plank gemonteerd. Plaatsing

van nesten dient aan de zuid- of oostzijde te gebeuren. Nesten kunnen besteld worden via Vivara (www.vivara.nl), Waveka (www.waveka.nl) of de lokale vogelwerkgroep.

Categorie 1 tot en met 4

In de plangebieden zijn geen verblijfplaatsen waargenomen van jaarrondsoorten. Met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen worden daarom geen negatieve effecten verwacht op verblijfplaatsen van jaarrondsoorten. Eventuele foerageergebieden blijven behouden.

Indien rekening wordt gehouden met het broedseizoen, is nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde voor beschermde vogels. Wel wordt geadviseerd nestkasten voor huiszwaluw op te hangen.

5.4 Amfibieën

Voorkomen en functie

Een aantal soorten, zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander, kunnen de plangebieden gebruiken als landbiotoop. In de plangebieden zelf zijn geen waterelementen aanwezig.

In de omgeving van de plangebieden zijn verspreidingsgegevens bekend van zwaarder beschermde amfibieën als heikikker en kamsalamander (beide tabel 3-soorten). Vanwege het ongeschikte biotoop in de plangebieden, worden deze en andere zwaarder beschermde amfibieënsoorten niet in de plangebieden verwacht.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een zeer beperkt (tijdelijk) verlies van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling, wel is de algemene zorgplicht van toepassing (bijlage 1). Zwaarder beschermde soorten zijn niet binnen de plangebieden te verwachten.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde voor beschermde amfibieën.

5.5 Reptielen

Voorkomen en functie

In de omgeving van de plangebieden zijn diverse beschermde reptielen te verwachten zoals levendbarende hagedis (tabel 2-soort) en ringslang (tabel 3-soort). In de plangebieden zelf worden echter geen reptielen verwacht, omdat beschermde reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. In de plangebieden ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen en venranden.

Effecten en ontheffing

Beschermd reptielen zijn binnen de plangebieden niet te verwachten. Negatieve effecten op deze soortgroep zijn dan ook niet te verwachten.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde voor beschermde reptielen.

5.6 Vissen

Voorkomen en functie

In de plangebieden zijn geen watervoerende elementen (sloten, poelen, enz) aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen.

Effecten en ontheffing

Beschermd vissen zijn in de plangebieden niet aanwezig. Er worden geen effecten op beschermde vissen verwacht.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde voor beschermde vissen.

5.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Beschermd ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren) worden op grond van verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren niet verwacht binnen de plangebieden.

Effecten en ontheffing

Er worden geen beschermde ongewervelden verwacht in de plangebieden. Negatieve effecten zijn dan ook niet te verwachten.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde voor beschermde ongewervelden.

6

CONCLUSIE EN VERVOLG

Op basis van deze quickscan wordt geconstateerd dat de plangebieden een potentieel habitat biedt voor een aantal beschermde soorten van de Flora- en faunawet. Op basis van de beschikbare literatuurgegevens en een eenmalig veldbezoeken is vastgesteld dat het terrein van belang is voor enkele licht beschermde soorten (tabel 1-soorten) en voor zwaarder beschermde soorten (tabel 2-soorten en tabel 3-soorten). In tabel 1 (bladzijde 19) is een samenvatting gegeven van deze resultaten.

6.1 Licht beschermde soorten

In de plangebieden zijn diverse soorten te verwachten die op tabel 1 van de Flora- en faunawet staan, zoals algemene grondgebonden zoogdieren en algemene amfibieën. De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Wel is op deze groep de zorgplicht van toepassing (bijlage 1).

6.2 Zwaarder beschermde soorten

De plangebieden maken mogelijk (beperkt) onderdeel uit van het leefgebied van zwaarder beschermde vleermuizen en mogelijk ook steenmarter. Met de voorgenomen ontwikkelingen worden geen negatieve effecten verwacht op (mogelijk) aanwezige soorten. Verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen en de functionele leefomgeving (o.a. foerageergebied) blijft behouden.

6.3 Broedvogels

In de plangebieden zijn geen verblijfplaatsen waargenomen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Wel geldt ook voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die in gebruik zijnde nesten of eieren beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk, indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedende vogels worden verstoord.

6.4 Voorgenomen ontwikkelingen kunnen doorgang vinden

Mits rekening wordt gehouden met broedende vogels, kan de voorgenomen ontwikkeling doorgang vinden in het kader van de Flora- en faunawet.

6.5 Advies: realisatie nieuwe nesten huiszwaluw

In de plangebieden zijn verblijfplaatsen aanwezig van huiszwaluw. Hoewel vanuit de Flora- en faunawet geen verplichting geldt om deze verblijfplaatsen te compenseren, wordt wel geadviseerd nieuwe verblijfplaatsen te realiseren. Door het aanbieden van kunstnesten wordt huiszwaluw een handje geholpen. Nesten kunnen besteld worden via Vivara (www.vivara.nl), Waveka (www.waveka.nl) of de lokale vogelwerkgroep. Zie ook paragraaf 5.3 voor meer informatie.

6.6 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag (ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie in deze) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels): *“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”*

Voor onderzoeken waar alleen soorten van tabel 1 en/of 2 van de Flora- en faunawet aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Tabel	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	Algemene grondgebonden zoogdieren	Leefgebied	Mogelijk tijdelijke aantasting leefgebied, doden, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
1	Algemene amfibieën	Leefgebied	Tijdelijke aantasting leefgebied, doden, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
2	Steenmarter	Mogelijk leefgebied	Geen: functionele leefomgeving blijft behouden. Verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen	Nee	Zorgplicht
3	Vleermuizen	Mogelijk leefgebied	Geen: functionele leefomgeving blijft behouden. Verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen	Nee	Zorgplicht
V	Vogels	Leefgebied, inclusief broedlocatie	Mogelijke verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht.
V5	Vogels - categorie 5	Leefgebied, inclusief broedlocatie	Mogelijke verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht. Advies: nieuwe verblijfplaatsen realiseren voor huiszwaluw.

LITERATUURLIJST

- § Douma, M., C.P.M. Zoon & A.D. Bode (2011). *De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2010*. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- § Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.
- § Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet*.
- § Koninklijke Vermande (1999-2009). *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5*. SDU Uitgeverij, Den Haag
- § Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2004). *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.
- § Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging & Gegevensautoriteit Natuur (2012). *Vleermuisprotocol 2012*.

Waarneming.nl - www.waarneming.nl

Telmee.nl - www.telmee.nl

Provincie Overijssel - omgevingsvisie -

gisopenbaar.overijssel.nl/website/omgevingsvisie/omgevingsvisie.html.

BIJLAGE 1 FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurreggeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige

benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie .

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het 'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

- 1 Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
- 3 Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.